

HALADÁS

(VASUTI FOLYÓIRAT) ==

VASUTI SZAK- ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

A MISKOLCZI MAV. ALTISZTI-KÖR HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐK ÉS LAPTULAJDONOSOK:

BANOVITS LÁSZLÓ

ZSIVKOVICS ANTAL

Előfizetési ára:

Egész évre ... .. 8 korona
Fél évre ... .. 4 korona
Negyed évre ... .. 2 korona

Szerkezettőzeég:

Miskolcz, Szemere-utca 26. sz.

Megjelen minden vasárnap.

Balesetbiztosítással:

Egész évre ... .. 14.- kor.
Fél évre ... .. 7.- kor.
Negyed évre ... .. 3-50 kor.

A balesetbiztosítás (18-tól 60 éves korig)
a „Nemzeti balesetbiztosító részv.-
társ.-nál 3000 koronára halál esetre
és 3000 koronára állandó munka-
képtelenség esetére szól.

A fizetésrendezésről szóló szabályzat.

Miskolcz, 1904. július 30.

Legutóbbi számunkban már megemlékeztünk a kereskedelmi miniszter rendeletéről, melylyel az érvényben levő szolgálati rendtartás és illetmény szabályzatnak a fizetésrendezéssel változás alá eső pontjait és határozmányait módosítja. Miután pedig minden egyes alkalmazottnak nincs módjában az, hogy a „Hivatalos Lap“-ban közzétett szabályzatot részletesen és behatóan tanulmányozhassa, a főbb pontokat, melyek a lényeges változásokra vonatkoznak, itt e helyen közöljük olvasóinkkal, hogy ki-ki megtudhassa abból: mi jót vagy rosszat hozott rája nézve a rég várt fizetésrendezés

* * *

Az államvasuti hivatalnoki állásra megfelelő minősítéssel bíró egyének első felvétele rendszerint gyakornoki minőségben történik. A hivatalnok-gyakornokok 90 korona, a fogalmazó- és mérnök-gyakornokok 120 korona havidíjban részesülnek. A gyakornokok megfelelő szolgálattétel mellett végleges minőségű hivatalnokokká neveztetnek ki.

Minősítés szempontjából a m. kir. államvasuti hivatalnokok a következő csoportokba oszthatnak:

A) mérnöki oklevéllel, jog- vagy államtudományi tudori oklevéllel, ügyvédi oklevéllel, végül jog- vagy államtudományi államvizsgálat sikeres letételét igazoló bizonyítvánnyal bíró hivatalnokok;

B) a vasuti tisztképző tanfolyamon képesítést nyert, valamint a jelen szabályzat életbelépte előtt az államszámviteltani vagy anyagszerkezelési szakvizsgát tett hivatalnokok;

C) a B) alattinál csekélyebb minősítéssel bíró hivatalnokok.

A vasuti tanfolyamon való teljes képesítés ezentul a számviteli és anyagszerkezelési szakban működő hivatalnokoktól is megkívántatik. A kik a fenti A) és B) pontban megszabott képesítéssel nem bírnak, ezentul hivatalnokokká ki nem nevezhetők.

A hivatalnok a magasabb fizetési osztályba kinevezés útján jut.

Az egyes fizetési osztályok magasabb fizetési fokozataiba a hivatalnok minősítése szerint, a következőkben megállapított szolgálati idő elteltével időszakos előléptetés útján jut:

1. Az A) csoportra megszabott minősítéssel bírók hivatalnokokká az V. fizetési osztály 3. fokozatában évi 2000 korona alapfizetéssel neveztetnek ki s az V. és IV. fizetési osztály magasabb fizetési fokozataiba három-három; a III. fizetési osztály magasabb fokozataiba négy négy év után (várákozási idő) lépnek elő.

2. A B) csoportra megszabott minősítéssel bírók hivatalnokokká a VI. fizetési osztály 3. fokozatába évi 1400 korona alapfizetéssel neveztetnek ki s két év múlva bejutnak a VI. fizetési osztály 2. fizetési fokozatába; a VI. fizetési osztály 1. fokozatába, valamint az V. és IV. fizetési osztály magasabb fizetési fokozataiba három-három év után lépnek elő.

3. A C) csoportba tartozó hivatalnokok a VI. és V. fizetési osztály magasabb fizetési fokozataiba négy-négy év után lépnek elő.

A III., IV., V. és VI. fizetési osztály 1-ső fizetési fokozatán túl, az üresedésbe jutó magasabb állásokra azon hivatalnokok neveztetnek ki, a kik képzettségük, szolgálati érdemeik és arravalóságuknál fogva a magasabb állások betöltésére teljesen alkalmasak.

Azok a hivatalnokok, a kik a IV. vagy III. fizetési osztály 3-ik fokozatába kinevezettek, tekintet nélkül arra, hogy minősítésük szerint mely csoportba tartoznak, az ezen fizetési osztályokra megállapított várákozási idő elteltével lépnek elő.

Az I. és II. fizetési osztályok egyes fizetési fokozatai között az időszakos fizetésemelés nem biztosított.

A megszabott várákozási idők nem rövidíthetők meg.

Azok a hivatalnokok, a kik különösen jó szolgálattételt és kiváló ügybuzgóságot tanúsítanak, kinevezés útján soronkívül előmenetelben részesíthetők.

A várákozási idők meghosszabbításának csak fegyelmi határozat alapján van helye és a meghosszabbítás, mely 2 évnél tovább nem terjedhet, azzal a joghátránnyal jár, hogy ez az idő a közvetlenül következő időszakos fizetésemelésre igényt adó időbe be nem számítottatik.

Az ideiglenes hivatalnoki minőségben eltöltött idő az időszakos fizetésemelésre igényt adó időbe beszámítottatik.

A várákozási idő mindenkor az utolsó kinevezést, illetve előléptetést követő május és november hó 1-től számítottatik.

* * *

Az altiszt a magasabb fizetési osztályba kinevezés útján jut.

Az egyes fizetési osztályok magasabb fizetési fokozataiba az altiszt a következőkben megállapított szolgálati idő elteltével időszakos előléptetés útján jut.

Az altiszt gyakornokok vagy szolgák a IV. fizetési osztályba évi 1040 K alapfize-

téssel altisztekké kinevezetvén, fizetésük három év után (várákozási idő) a III. fizetési osztály 3. fokozata szerint évi 1200 koronára emelkedik; a III. fizetési osztály magasabb fizetési fokozataiba négy-négy; a II. fizetési osztály magasabb fizetési fokozataiba öt-öt év után lépnek elő.

A II., illetőleg a III. fizetési osztály 1-ső fokozatán túl az üresedésbe jutó magasabb állásokra azon altisztek neveztetnek ki, a kik képzettségük, szolgálati érdemeik és arravalóságuknál fogva ezen állások betöltésére teljesen alkalmasak.

Az I. fizetési osztály egyes fokozatai között az időszakos fizetésemelés nem biztosított.

A várákozási idők nem rövidíthetők meg. — Azok az altisztek, a kik különösen jó szolgálattételt és kiváló ügybuzgóságot tanúsítanak, kinevezés útján, soron kívüli előmenetelben részesíthetők, a mennyiben állásuk a magasabb fizetési osztályba fel van véve.

A várákozási idők meghosszabbításának csak fegyelmi határozat alapján van helye és a meghosszabbítás, mely két évnél tovább nem terjedhet, azzal a joghátránnyal jár, hogy ez az idő a közvetlenül következő időszakos fizetésemelésre igényt adó időbe be nem számítottatik.

Az ideiglenes altiszt minőségben eltöltött idő az időszakos fizetésemelésre igényt adó időbe beszámítottatik.

A várákozási idő mindenkor az utolsó kinevezést, illetve előléptetést követő május és november hó 1-től számítottatik.

* * *

A *szolga* a magasabb fizetési osztályba kinevezés útján jut.

Az egyes fizetési osztályok magasabb fizetési fokozataiba a szolga a következőkben megállapított szolgálati idő elteltével időszakos előléptetés útján jut:

1. Az, aki szolgálva a III. fizetési osztály 3. fokozatába évi 700 korona alapfizetéssel kineveztetik, a III. és II. fizetési osztály magasabb fizetési fokozataiba öt-öt év után (várákozási idő) lép elő.

2. A II., illetőleg a III. fizetési osztály első fokozatán túl az üresedésbe jutó magasabb állásokra azon szolgák neveztetnek ki, a kik képzettségük, szolgálati érdemeik és arravalóságuknál fogva, ezen állások betöltésére alkalmasak.

3. Az I. fizetési osztály egyes fokozatai között az időszakos fizetésemelés nem biztosított.

A megszabott várákozási idők nem rövidíthetők meg. Azok a szolgák, a kik különösen jó szolgálattételt és kiváló ügybuzgóságot tanúsítanak, kinevezés útján soron kívüli előmenetelben részesíthetők, amennyiben állásuk a magasabb fizetési osztályba fel van véve.

A várakozási idők meghosszabbításának csak fegyelmi határozat alapján van helye és a meghosszabbítás, mely két évnél tovább nem terjedhet, azzal a joghátránnyal jár, hogy ez az idő a közvetlenül következő időszakos fizetésemelésre igényt adó időbe be nem számíttatik.

Az ideiglenes szolgálai minőségben eltöltött idő az időszakos fizetésemelésre igényt adó időbe beszámíttatik.

A várakozási idő, mindenkor az utolsó kinevezést, illetve előléptetést követő május és november hó 1-étől számíttatik.

* * *

Az időszakos fizetésemelés az *őrszemélyzetre* nézve akként állapíttatik meg, hogy 540 K alapfizetéssel kinevezetvén, minden 5 év után évi 60 K fizetésemelésben részesülnek mindaddig, míg fizetésük rendszerezett állásban töltött 15 évi szolgálat után évi 720 koronára emelkedik.

Nők csak havidijas minőségben vehetők fel és legalább három évi kifogástalan szolgálat után és megfelelő képesítés mellett végleges kezelőnökké nevezhetők ki.

A kinevezett kezelőnők minden három év után négy ízben évi 100 K fizetésemelésben részesülnek úgy, hogy kezelőnői állásban töltött 12 évi szolgálat után fizetésük évi 1400 koronára emelkedik.

Ezen várakozási idők nem rövidíthetők meg.

A várakozási idők meghosszabbításának csak fegyelmi határozat alapján van helye és a meghosszabbítás, mely két évnél tovább nem terjedhet, azzal a joghátránnyal jár, hogy ez az idő, a közvetlenül következő időszakos fizetésemelésre igényt adó időbe be nem számíttatik.

A várakozási idő mindenkor a kinevezést, illetve utolsó előléptetést követő május és november hó 1-től számíttatik.

* * *

Mindazok az alkalmazottak (kezelőnők kivételével), a kik valamely fizetési osztály első fizetési fokozatába előléptek, a mennyiben magasabb fizetési osztályba ki nem neveztetnek, a fizetési osztály és fokozat változatlanul hagyása mellett, korpótlékokban részesíttetnek.

A korpótlék mindenben a fizetés természetével bir és magasabb fizetési osztályba tartozó állásra való kinevezés esetén a többlet erejéig beszüntetendő.

A korpótlék esedékességére nézve megszabott időszaknak sem megrövidítése, sem meghosszabbítása helyt nem foghat.

* * *

Az állomáshelyek a lakpénz megszabása szempontjából négy osztályba soroztatnak.

Az új lakpénzrendszer az 1904. évi aug. hó 1-én lép érvénybe.

Azon alkalmazottak, a kiknek jelenlegi lakpénze magasabb, mint a mely őket az új lakpénzrendszer alapján megilletné, jelenlegi kedvezőbb lakpénzüket mindaddig megtartják, míg oly fizetési osztályba nem lépnek elő, mely a jelenlegi lakpénzüknél magasabb élvezetével van egybekötve.

Áthelyezés esetén azonban tekintet nélkül jelenlegi lakpénzünkre, már az illető állomáshelyre nézve megállapított új lakpénzfokozatba jutnak.

* * *

Az 1877-ik évi illetményszabályzat életbe léptetése óta esetről-esetre engedélyezett személyi pótlékok, valamint azon pótlékok, melyek természetüknél fogva a fizetés kiegészítésére szolgáltak, vagy egyes állomásokon, vagy vonalokon a helyi viszonyok hátrányainak kiegyenlítését czélozzák, avagy bizonyos működési kör betöltéséhez vannak kötve, az alábbi elvek szerint újolag lesznek szabályozandók.

A személyi pótlékok, valamint mindazon pótlékok, melyek természetüknél fogva a fizetés kiegészítéséül szolgáltak, a fizetésemelés időpontjától kezdve a fizetési többlet erejéig beszüntetendők, illetve a fizetésbe fokozatosan beolvasztandók.

Azon pótlékok, melyek egyes állomásokon, vagy vonalokon a helyi viszonyok hátrányainak kiegyenlítését czélozzák, legyenek azok akár a fizetések százalékos arányában, akár meghatározott összegben megállapítva, újabb szabályozásukig egyelőre jelenlegi összegükben fenntartatnak.

Azon pótlékok, melyek bizonyos működés ellátásáért adattak, mindaddig, míg az illető azon működési kört, melylyel a pótlék jár, betölti, meg nem szüntethetők.

A Budapesten beosztott és tényleg Budapest területén lakó III. és IV. fizetési osztályba tartozó szolgák helyi pótléka és a helyi pótlékban nem részesülő III. és IV. fizetési osztályba tartozó szolgák és IV. fizetési osztályba tartozó altisztek 10%-os rendkívüli segélye 1904. évi augusztus hó 1-ével megszűnik.

A Budapesten beosztott és ugyanott lakó nős avagy családos szolgák és örök azonban az utazó személyzet kivételével folyó évi augusztus hó 1-től kezdve mindaddig, míg fizetésük és lakpénzüik együttes összege 1200 koronára emelkedik, oly mérvű helyi pótlékban részesíttetendők, mely összilletményüket ezen összeg erejéig kiegészíti.

Az illetményszabályzat keretén kívül álló különféle egyéb pótlékok, melyek nem esnek a fentebbi szempontok alá, pótlólag kiadandó rendelettel fognak a megváltozott viszonyokhoz képest újból szabályoztatni.

Árúdíjzabásunk és szám- tételünk egyszerűsítése.

Irta: Zajácz István.

(Folytatás.)

Amíg azonban a kocsirakományú áruk szállításánál rendszerint így érdeklődik a fél a viteldij iránt, addig a darabárúnál egyáltalán nem törődik vele, sem a szállítás előtt, sem a szállítás után. E közönyösség abban leli elsősorban magyarázatát, hogy a fél érdeke az esetleges drágább viteldij folytán nem érintetik úgy, hogy azt egyáltalán érezné. A darabárú viteldija ugyanis — eltekintve a terjedelmes áru díjtételétől — végeredményében az egyes áru osztályok között oly csekély különbözetben nyilvánul, hogy azt a címzett, ki a szállítási díjat fizeti, egyáltalán nem érzi meg, sőt a kereskedőt, csak az áru értékesítésénél, az eladási ár megállapítása tekintetéből érdekli. Hogy ha a szállítási díj a II., vagy az A osztály helyett, az I. osztály díjtételének alkalmazásával állapított meg, ez esetben a különbséget végeredményében rendszerint a fogyasztó közönség fizeti meg olyképen, hogy tekintettel a fölmerült szállítási díjra, a kereskedő az árucikk árát kilogrammonként esetleg 0.5 fillérrel drágábban szabja meg. Az ily téves számítás tehát a címzett érdekét rendszerint nem sérti, sőt midőn szállított áruinak fuvarlevelein felszámítva lévő díjakat — azzal üzletszerűleg foglalkozó egyénnel — felülvizsgáltatva a különletet reklamálja, egy oly összeget kap vissza, melyre egyáltalán nem számított, ami így tiszta hasznot képez.

Előfordulhat azonban azon ellenkező eshetőség is, hogy a már értékesített áru szállítási illetékére utólagosan kell ráfizetni. Ily esetre azonban a kereskedő az áru eladási árának megállapításánál figyelemmel van, vagy ha nem, az utánfizetett összeg kiegyenlítést nyer, az előre szintén nem látott, vissztérítés által. Mindkét esetben, az utánfizetett, vagy vissztérített összeg darabáru szállításnál oly csekély, hogy a szállító egyén részben nem érzi meg, részben mitsem segít már rajta, minek folytán sem az egyik, sem a másik eset nem képez oly okot, mi a díjzabás tanulmányozására sarkalná, már csak azért sem, mert amint említém, a reklamációkat elvégzi helyette más, azzal üzletszerűleg foglalkozó, abból élő egyén, ki a vissztérített díj egy részeért, úgy az utánszámítási műveletet, mint a reklamációval járó teendőket készséggel teljesíti. A szállító közönség legnagyobb része, a

kisiparos és kereskedő, vissza riad annak még a gondolatától is, hogy a komplikált és számtalan kivételekkel bíró díjzabást tanulmányozza; de máskülönben egyéb teendőkre szükséges idejét igyekszik megtakarítani olyképen, hogy az utánszámítást, azzal üzletszerűen foglalkozó egyénre bizza, jól tudván azt, hogy az a díjzabási határozmányok minden ágában teljesen jártas és saját érdekében mindent elkövet, hogy a félnek minél több szállítási különletet térítessen vissza, mert ettől függ az ő keresete és megélhetési módja is.

A megbízott tényleg jól ismeri a díjzabási határozmányokat, az esetleges vissztérítéshez kötött feltételeket, tudja a kedvezményeket, az áru osztályozást és a mi fő dolog: tudja az utóbbit megfelelően és olyképen magyarázni, hogy a vissztérítési szakosztály méltányossági álláspontra kénytelen helyezkedni, és a kért összeget, még pedig nagyobb részt azt, melyet megelőzőleg a bevétel ellenőrzési szakosztály térítésül előírt és a mit a pénztár kezelő a díjzabás merev határozmányai alapján behajtott, a címzett meghatalmazottjának vissztéríti.

Amidőn a szállító közönség az ily és ehez hasonló eset ismétlődését látja, a körülményeket és részleteket nem ismerve, azon tényből, hogy az áru pénztár által behajtott, illetve eredetileg felszámított szállítási díj egyrészét megbízottja ténykedése útján gyakran visszakapja azon következtetésre jut, hogy az állomás talán felületesség, talán a kellő ismeret hiánya, vagy bármely más okból, nem tudja a díjzabást kellő módon alkalmazni. Ennek folytán a vasuti alkalmazott díjzabás ismeretét tőle telhetőleg kicsinyli, e kicsinylését hangoztatva, a legnagyobb bizalommal viseltetik azon egyén iránt, ki a reklamációt oly alaposan és eredményesen végezte. E bizalom idővel hatványozott mértékben nyilvánul, úgy hogy teljesen megbízik az utánszámítást végző egyén minden szavában, az általa adott tanácsokban és ezt csalhatatlannak tekinti.

A megbízott, egyéni és üzleti érdekekből kifolyólag, a legnagyobb igyekezettel arra törekszik, hogy a bizalmat visszavonhatlanul kiérdemelje, sőt kenyérkereset, vagy inkább mondjuk üzletről lévén szó, igyekszik a körülményeket olyképen csoportosítani, hogy a kereskedő, illetve a szállító közönség bizalmát, ha másképp nem lehet megnyerni, esetleg mesterséges uton kieroszakolja.

Ez rendszeren olyképen szokott történni, hogy különösen Csehországból és Ausztriából érkező

egyed-árucikkék szállítását 20%-al olcsóbban vállalja el, mint a közvetlen köteleki díjtétel, azt állítván, hogy áru gyűjtési vállalata és a gyűjtő díjszabás által nyújtott kedvezmény felhasználása útján biztosíthatja az ajánlott szállítási kedvezményt, tényleg azonban bécsi, prágai, budapesti üzlettársai felhasználásával és ezek által történő új feladással és kivételes díjszabások, vagy díjkedvezmények alkalmazása útján továbbbittatja a küldeményt olyképen, hogy a felmerülő szállítási illetéket bérmentesíti, a 20%-al redukált közvetlen köteleki díjtételnek megfelelő szállítási díjjal, mint előre kifizetett, vagy behajtás után kifizetendő utánvétellel a szállítmányt megterheli. A szállító közönség ezen műveletet rendszeresen nem ismeri, de ha ismerné is, nincs módjában — a szükséges összeköttetés hiányában — megbizottja után csinálni.

(Folyt. köv.)

A kisiklásokról és azok okairól.

— Irta: B. L. —

(Folytatás.)

Az alá és közbevéltásokat meg lehet állapítani azon jelenségekből, a melyek a kisiklás megtörténte után láthatók.

Ezen jelenségek a csúcssinnek a hegytől számítva a $\frac{2}{3}$ rész végén látható befelé görbítése, illetve a csúcssinen e helyett látható kikönyökösödés, mely lehet olyan csekély, hogy csak nagy figyelemmel, tapasztalt szemmel vehető észre, de legtöbbszörre már megszűröl szembe ötlő; azonkívül a váltó összekötő rudak, de nevezetesen a második összekötő rúd görbülése és a csúcssinnek gyökői mellől kiinduló kisiklási nyomok, melyek a kitérő és egyenes irányba vezető sinszálak közötti közeputat igyekeznek követni mindaddig, míg nem egy sinszálal elérve attól elterelődnék.

Vannak még egyes specifikusabb ismertető jelek is, a melyeknek leírása azonban igen nagy terjedelmet igényelne s hosszas magyarázatokat s e mellett oly természetűek, hogy csakis az ily esetekkel hivatásszerűen foglalkozók által ismerhetők fel, a főbb jelenségeket azonban, a melyekből helyesen lehet következtetni az alá és közbe véltásokra, fennebb ismertettük.

Majdnem hasonló eredményt szülnék és hasonló jelenségeket mutatnak, hasonló nyomokat hagynak maguk után azon kisiklási esetek, melyeket a váltó hiányos záródása, nyitott váltó idézett elő.

Hogy megállapítható legyen azonban, vajon alá, illetve közbevéltás történt-e, vagy

pedig a váltó hiányos záródása okozta-e a kisiklást, mindenek előtt az eset után nyomban történő kihallgatás által kipuhatólandó, behaladó vonatoknál előforduló kisiklásoknál, hogy a váltó ellenőrzés szabályszerűen megtartatott-e minden esetben, hogy volt-e valaki a váltó mellett, a midőn a kisiklás történt s ha igen, nem nyult-e az illető a váltóhoz, központilag kezelt készülékeknél az állító készülékhez a kisiklás időpontjában.

Szorgosan megvizsgálandók a tő és csúcssinnek közei, mert a váltók záródását rendszeresen valamely kemény tárgy, kő, vas, vagy széndarab akadályozza meg s ha ezt a váltón való áthaladás közben a kerekek rendszeresen össze is zúzzák, eltörnek vagy lenyomják, törmelékeinek, darabjainak a tő és csúcssin között kell találtatnia.

Ezen kutatás eredményességét sokszor meghüsitja azon körülmény, hogy ép a kavics ágyazat anyagából kerül egy darab, akár rosszakarat vagy más körülmény folytán a csúcs és tősin közzé, a záródást gátolva s ha összetörtévé, leesik a hasonnemű anyagba, igen nehezen csakis figyelmes szemlélet mellett a friss törésről ismerhető fel, hogy összezúzása csak most történt; különösen áll ez a kemény tört kővel való ágyazásnál.

Ha megállapítást nyert, hogy a váltónál a kisiklás időpontjában nem volt vagy ahhoz nem nyult senki, még ha nem is volt biztosan felismerhető, hogy volt-e valamely tárgy a csúcs és tősin között, s ha a váltón az alaváltási eseteknél már leirt rongálások s a már említett kisiklási nyomok voltak láthatók s e mellett, ha már a váltót érintő első jármű kisiklott, nagyon valószínűen lehet következtetni a váltó hiányos záródására.

Míg ugyanis az alá- és közbevéltásoknál a váltó megmozdítása előtt azon áthaladt járművek a kitűzött irány felé haladnak, addig a hiányos záródás esetén feltétlenül már az első jármű kisiklik, mert ha a legkivételesebb esetben a váltó hiányos záródása dacára történt átlépés folytán az első jármű nem siklott ki, a többi sem igen fog kisiklani, mert az erőszakos átlépés rendszerint magával húzza a csúcs és tősin közt volt idegen tárgy eltávolítását és a váltó bezárását is.

A váltó hiányos záródásából eredő eseteknél előfordulhat azon jelenség is, hogy az első jármű kisiklását, nem okozván ez a váltón nagyobb rongálást, a többiek nem követik, hanem a helyes irányban a síneken haladnak tovább és csak egy ideig való haladás után rántatik le a már kisiklott jármű által az utánna lévő egy-két kocsit a helyes irányú vágány sinszálairól.

Ezen jelenség magyarázatát a következőkben leli: a váltón elsőnek áthaladt jármű

kerekei a csúcs- és tősin között lévő akadályt összetörik, elhárítják, úgy, hogy megszűnik a záródást gátló ok, s ha erre a tengelyek vagy kocsik között elegendő térköz van, a körte súlya a váltót a helyes irányba bezárja s úgy azon tengelyek, melyek a bezáródás után érkeztek a váltóra, már a helyes irányba haladnak.

A váltó hiányos záródása alkalmával előfordulnak az ugynevezett átlépések is, melyek a legritkább, legkivételesebb esetben meggátolják ugyan a kisiklást, de a legtöbb esetben annak előidézéséhez, jobban mondva, annak fokozásához csak hozzájárulnak.

(Folyt. köv.)

A máv. nyugbérpénztára.

(Folytatás.)

Julius 30.

Áttérünk most a tagok elhalálozása esetére a hátra maradt özvegy és árvák részére járó özvegyi segély, nevelési pótlék, illetve az özvegyek és árvák részére biztosított végkielégítés rövid ismertetésére.

A nyugbérre való igényt szerzett elhalt tag özvegye özvegyi segélyre csak ez esetben tarthat igényt, ha férjével annak nyugbérzetése előtt 3 évvel lépett házasságra és férjével halála napjáig együtt élt. Az esetben, ha valamelyik nyugbértag 50 éves kora után oly nővel lép házasságra, ki nála több mint 15 évvel fiatalabb, — annak özvegye segélyben nem részesülhet.

Oly férfi tag özvegye pedig, kinek férje még nem volt tíz éven át tagja a nyugbérpénztárnak, állandó özvegyi segélyt csak az esetben kap, ha férje szolgálatának teljesítése közben bal eset folytán veszti életét.

Az özvegyi segély fele azon összegnek, melyet a férj nyugbérként élvezett, vagy a mely összeg őt nyugbérként megillette volna, ha nyugbérzetése előtt hal el.

Az özvegyi segély a férj halálát követő hó 1-ső napjától kezdve jár az özvegy haláláig, illetve újabb férjhez meneteléig.

Az özvegyi segély elveszthető akkor, ha az özvegy

a) jogerősen büntett vagy vétség miatt szabadságvesztéssel büntetett;

b) ha engedély nélkül állandóan külföldön lakik;

c) ha erkölcstelen életmódot folytat;

d) ha újból férjhez megy.

Annak az özvegynek, a kinek elhalt férje még nem volt 10 évig tagja a nyugbérpénz-

tárnak, s nem a szolgálat teljesítése közben szenvedett sérülés következtében vesztette el életét, ha egyébként az özvegyi segélyre való jogosultság előfeltételei fennforognak, végkielégítésül férje tényleges befizetéseinek 75%-a kamat nélkül visszafizettetik.

Erre a végkielégítésre nincs igénye oly özvegynek, a ki maga is tagja a nyugbérpénztárnak.

A végkielégítés nem folyósítható, ha az özvegy erkölcstelen életmódot folytat vagy újból férhez megy.

A nyugbérpénztár azon *férfitagjának* gyermekei, a mely tag nyugbérigény megszerzése után, vagy nyugberezett állapotban elhalt, avagy 10 tagsági év eltelte előtt a szolgálat teljesítése közben szenvedett sérülés következtében életét vesztette, ugyszintén az özvegy *női tagoknak* árvái 14 éves életkoruk betöltéséig nevelési pótlékban részesülnek.

Elhalálozott női tagok gyermekeinek, kiknek atyjuk él, valamint azoknak az árváknak, kik atyjuknak nyugbéres állapotban kötött házasságából származnak, nevelési pótlékre nincs igényük.

Az atyának tényleges szolgálata alatt született, de a nyugberezett állapotban kötött házasság által törvényesített gyermekeinek a férfitagok gyermekei részére megállapított nevelési pótlékre van igényük.

(Folyt. köv.)

Felhívás

a jó szívű vasutas kartársakhoz.

Julius 30.

Egy szomorú sorsra jutott vasuti alkalmazott és annak nélkülöző családja érdekében fordulunk a jótékonyág terén mindenkor első helyen álló jó szívű vasutas kartársakhoz.

Humor Lajos, ipolysági állomás-felvigyázó súlyos betegségbe esvén, szolgálata a szabályok értelmében felmondott s most családjával együtt olyan mostoha körülmények közé jutott, hogy a könyörületes szívek pártolására van szüksége.

Olvassátok el az alábbi felhívást és adakozzatok a szegény vasutas részére, a ki a beköszöntő fizetés-rendezés áldásaiban már nem fog részesülni.

Kedves kartársak!

Képzelték el egy örökös gondok között élő családapát!

Képzelték el egy *hat* nevetlen, apró gyermekkel bíró vasutas családapát, amint a

sulyos, öldöklő kór odaköti ágyához s tehetetlenségének szörnyű tudatában kénytelen nézni apró gyermekeinek kínos vergődését, szívében a marados, de biztos tudattal, hogy az ártatlan *hat* apró gyermek maholnap munkaképes apa és biztos támasz nélkül marad.

Kedves kartársak! Mily fájdalom lehetett az, melyet *Humor* Lajos állomás-felvigyázó kartársunk érzett akkor, a midőn kézhez vette a rendeletet, melyben a máv. — az érvényben levő szolgálati rendtartás szerint eljárva — neki mint szolgálatra alkalmatlan és még nem is nyugdíjképes alkalmazottjának a szolgálatot 1904. évi szeptember 30-ára felmondja.

Elhízítek e azt kedves kartársaink, hogy a temérdek testi fájdalom között, még temérdek kimondhatatlan lelki fájdalma is lehet annak a család-apának, a mikor a felgyógyulás minden reménye elveszett már reája nézve, a mikor lelkét már a biztos tudat marczagolja, hogy azt a nagyszámu apró tagokból álló családot két keze munkájával többé fel nem tarthatja, mert régi, a sulyos kór következtében elveszett munkaképességét többé vissza nem nyerheti!

Ne sajnáljátok kedves kartársak filléreteket ettől az elhagyott s az Isten, embertársai, első-sorban pedig vasutas kartársai irgalmára és kegyelmére szoruló kartársatoktól, hanem ha bármily csekélységgel is, de járuljatok hozzá ahoz, hogy ezen szánalomra méltó család kiragadtassék a végső kétségbeesés örvényéből s részére legalább ideig-óráig biztosítsuk a megélhetést.

Tí olyan érző lélekkel bírtok kedves kartársak s ennek már oly számos izben adtátok tanujelét, hogy merjük remélni, hogy nem fogjátok engedni egyik kartársatokat nagy családjával egyetemben a legnagyobb nyomor s a legkínzóbb kétségbeesés között elpusztulni.

Adományaitokat, legyen az bar a legcsekélyebb is, szíveskedjete *Zelenke* Gusztáv raktárnok Ipolyság (Hontmegye) címre beküldeni, ki azt azonnal rendeltetési helyére fogja juttatni s a nyilvános elszámolást a Miskolczon megjelenő „Haladás” című vasuti szak- és szépirodalmi hetilapban eszközölni.

Adományaitokért a jó Isten áldjon meg beneteket!

Miskolcz, 1904. július hó 16-án.

A „Haladás” szerkesztősége.

HETI KRÓNIKA.

Adriának kék vizén van most nagy parádé,
A napfényben csillog sok tengerész-spádé.
Pánczélos flottái szép Amerikának
Kóborlásuk közben errefelé járnak.
S tudva, hogy a magyar él-hal a vendégért,
Kiszállnak s koczcintnak yankee-magyar népért.

Tengerről zenélve, el nem hallgathatom,
Minő botrányt művelt az orosz hatalom:
Nem volt eddig elég annyi sok kudarcza,
Még angollal vágyott egy kis bomba harcra.
Egy britt postahajót durván foglyul ejtett,
Gyorsan pardont kérni, jó, hogy nem felejtett.

Elég volt a vizről, szóbeszédet fűzve,
Menjünk át egy másik témára: a tűzre;
Arra a teremtő s pusztító őslángra,
Mely az égen bolyong s a mely miatt szánkra
Annyi sóhaj tolul s mégis áldjuk fényét,
Pedig elégette a gazdák reményét.

Ott a vörös kakas a nap tüze mellett,
Országszerte pusztít házat, szérüt, kertet...
Ugy lohól a szárnya, úgy zizeg a csőre,
Jó szemű legyen most a vésztorony őre...
Pernyés egy-egy udvar, a gazda szomorú,
Istenem mi jó még, dögvész vagy háború?

Szép, hogy egynemelyik honatya nem lázad,
Amiért látogatni kell a tisztelt Házat...
A büdzsét morzsolják... a kedvük ájtatos,
Nem kurjongat Kubik, sem Olay Lajos.
Várják, hogy mikor jó a nyolczadik csoda,
Mikor lesz a t. Ház, mi más, mint uszoda?

Uj rémtett izgatja a jámbor filisztert,
Bombával megöltek egy orosz miniszttert.
Rákóczi hamvait Kassán temetik el.
Lesz már fejedelmünk. Hát vajjon még mi kell?
Mondsza jó vasutim? Katika, patika?
Hát bizony jó volna egy kis — **pragmatika.**

Passe-partout.

HIREK.

* **A fizetésrendezés.** *Hieronym* Károly kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy az automatikus, valamint a képviselőházi határozat folytán magasabb rangosztályba való előléptetésekre vonatkozó intézkedések legkésőbb augusztus 1-ig történjenek meg, hogy a vasutasok már augusztus 1-én megkapják az előléptetés folytán nyert magasabb fizetéseiket és a fizetésüknek megfelelő 35 százaléknyi pótlékot. A miniszter e rendelete folytán éjjel-nappal lázas munka folyik az igazgatóságnál, hol az összes vasuti alkalmazottak részére a fizetésjavítás nyújtotta előléptetési okmányt állítják ki. A legutóbbi három napon belül 20.000 okmány készült el a hivatalnokok részére. A szolgák okmányait, számszerint 18.000-et, az egyes üzletvezetőségek állították ki. Az igazgatóság az okmányok nagy részét már leküldte az egyes üzletvezetőségeknek, ahol a számfejtő osztályokban szintén éjjel-nappal dolgoznak, hogy a roppant számu fizetési lapokkal elkészüljenek. Az automaticce előlépők vissza-

menőleg ez év május 1-től, a képviselőházi határozat alapján előlépők ez év augusztus 1-től kapják a felemelt fizetést.

* **Sajtópör a vasutasok miatt.** Az „Előre” című politikai napilap ez évi február 24-én megjelent számában a magyar államvasuti alkalmazottak fizetésrendezési mozgalmával foglalkozva „A vasutasok megmozdultak” című vezércikkében a többi közt a következőket írta: „A vasuti mozdonyvezetők kimondták, hogy ők is résztvesznek a vasutasok mozgalmában és ha márczius 5-én déli 12 óráig nincsen rend és béke, megállítják a vonatot ott, a hol éppen vannak és leszállnak a mozdonyról Brávó! Ezt már szeretjük. Ez aztán öntudatos, értelmes és férfias beszéd!” A budapesti királyi ügyészség a cikk miatt pörbe fogta az „Előre”-t. A cikket a törvény előtti felelősséget dr. Farkasházi Zsigmond szerkesztő vállalta el, aki ellen az ügyészség indítványára a törvényszék magánosok elleni erőszak vétségének elkövetésére való felbujtás miatt rendelte el a vizsgálatot. E szerint akkor még az ügyészség sem tekintette közhivatalnokoknak a máv. alkalmazottait. A vizsgálat alatt kitört a sztrájk s a királyi ügyészség most már előbbi véleményével szemben a máv. tisztviselőit és alkalmazottait akik a sztrájkban résztvettek a btkv. 481. §-a alapján fogta pörbe. Ugyanezen §. alapján járt el dr. Farkasházi szemben is, aki ellen más bűncselekmény miatt adott be vádiratot, mint aminő bűncselekmény miatt folyó vizsgálat. A vádirat ellen Farkasházi kifogásokkal élt, melyeket ma tárgyalta a vádtanács. A vádtanács az eljárást megszüntette.

* **Fizetésrendezés a kassa—oderbergi vasutnál.** Ráth Péter udvari tanácsos, a kassa—oderbergi vasut vezérigazgatója, már hónapok előtt elrendelte, hogy a fizetésrendezésre vonatkozó összes munkálatokat sürgősen készítsék el. ez meg is történt, úgy, hogy mire a magy. kir. államvasutaknál a fizetésrendezés törvénynyé vált, a kassa—oderbergi vasut összes hivatalnokai megkapták a kinevezési okmányt, amely szerint mindegyik hivatalnok előlépett, mindegyiknek fizetése nagyobbodott. A vasuti alkalmazottak körében a fizetésrendezés ténye nagy örömet keltett.

* **Óriási lokomotív.** A világ legnagyobb lokomotívja rövid idő előtt került ki a senectadyi híres műhelyből és a Baltimore—Ohio vasut tulajdonába ment át. Jelenleg a st. louis-i világkiállítás egyik látványosága. E gép arányai úgy méret, mint súly tekintetében teljesen szokatlanok. Nehéz tehervonatok részére szánták, teljes megterhelésnél 151,500 kilogrammot nyom. Hat tengelyen pihen, melyek mindegyike 25,000 kgr. súlyu. Az óriási mozdony legsajátságosabb része a katlan, melynek hossza csaknem 12 méter, míg hengerének átmérője 2,20 méter, amire eddig eset nem volt. Belseje 436 csövet

tartalmaz, melyeknek hossza 6 és fél méter, míg átmérője 5,7 cm. A rostély terjedelme 6,7 négyszögméter, míg az egész fűtőkészülék 520 négyszögméter. Az üres katlan 53,000 kgr.-ot nyom és 15 köbméter vizet fogad be. Természetesen rendkívüli szerkezetűnek kell lennie a keretnek is, mely a gép felső részét tartja. A 6 tengely két 3—3 részből álló csoportra oszlik, melyeket 9 méter távolság választ el egymástól. A két tengelycsoportot nem géptagok kötik össze, hanem csupán a gőzerő hatása. A kerekek átmérője csaknem 1 és fél méter — Ugyane rendszer 6 tengelyű legnehezebb gépe Európában egy spanyol vasuti társaság tulajdona: de ennek súlya csupán 108,000 kgr. A nagy szibériai vasut hasonló, de sokkal csekélyebb súlyú gépeket használ.

* **Öngyilkos urileány.** A főváros közelében borzalmas módon vált meg fiatal életétől egy urileány. Reggel nyolc órakor indult el Rákosrói a 318-as számú tehervonat s Maglód előtt haladt, amikor eléje vetette magát egy uriasan öltözött nő. A vezető már nem tudta megállítani a vonatot, mert a nő egy bokor mögül ugrott elébe. A vonat elgázolta. Azután nyomban megállították a vonatot, az életuntat fölszedték, bevitték a legközelebbi állomásra, ahonnan Budapeste hozták, a Rókus-kórházba. Ott az életveszedelmes állapotban levő nő magához tért, s egy rendőrtisztviselő kihallgatta. Megállapították, hogy a neve Hajós Vilma, tizenkilenc esztendő s egy gazdasági intézőnek a leánya, aki egy Aszód mellett levő birtokon van alkalmazva.

* **Japán vasutai 1903 ban.** Egy japán vasuti újság japán vasutairól a következő adatokat közli: A vasutépítés terén 1903-ban Japánban nem sok történt. Az ez évben megnyílt állami és magánvasutak hossza összesen 211 angol mérföld. Remélték, hogy a traceirozott és engedélyezett új vasuti vonalak iránt a külföldi tőke élénkebben fog érdeklődni. De a külföldi tőke nem bízott a tervezett vonalak jövedelmezőségében és meglehetősen távol tartotta magát. A személyforgalom úgy az állami, mint a magánvasutakon némileg csökkent, de a személyforgalom után a bevételek, a viteldijak emelése folytán növekedtek. Az áruforgalom 1,712,919 tonnával emelkedett, úgy, hogy itt a bevételek is emelkedtek 8,934 883 yen nel. Egy yen értéke körülbelül öt korona.

* **Automobil forgalom Olaszországban.** Amíg nálunk csak most történnek kísérletek az automobil forgalommal, addig Olaszországban már jóval messzibb tartanak a kísérleteknél. Egy bizottság oly törvényjavaslatot dolgozott ki, mely felhatalmazza az olasz kormányt, hogy vasut, vagy közúti vasut által össze nem kötött helységek közt szervezendő automobil-üzemet támogathassa. A

támogatás az ut hosszától, a forgalom nagyságától és az automobilon rendelkezésre álló helyek számától, illetve a felhasznált kocsik raksúlyától függ de nem haladhatja meg évenként kilométerenként a 400 lírát vegyes forgalom esetén, 300 lírát pedig tisztán személyforgalom esetén. A nyújtandó állami támogatás öt évre van tervezve, de szükség esetén e terminus meghosszabbítható. Az olasz kormány a jövő évi költségvetés terhére 200.000 lírát irányzott elő az automobil üzem támogatására. Nálunk szintén egyezséget kötött a kormány a helyi érdekű vasutakkal a motoros üzem életbeléptetésére vonatkozólag.

* Egy miskolczi pályaorvos szanatóriuma.

A Dr. Egri Miksa vizgyógyintézete és szanatóriuma bejáró és benlakó betegek részére, f. évi augusztus hó 1-én nyílik meg. Az intézet a páratlan szépségű Avas hegy délkeleti lejtőjén, nyaralótelepek, szőlők és gyümölcsösök között, északi szelektől teljesen védett helyen épült. Közvetlen közelében terül el a több száz holdas városi népliget árnyas, rendezett sétányjaival és minden, üdülésre és szórakozásra szolgáló berendezéseivel, a hol, épp úgy, mint az intézet parkjában, minden igényt kielégítő, pormentes tartózkodás biztosítva van. — Az intézet berendezése. Az intézetben elhelyezést nyertek: 1. Külön férfi és külön női vizgyógyeljárásokra szolgáló helyiségek. 2. Szénsavas fürdők (nauheimi kúra). 3. Törpefenyő, vasláp, tengeri só, konyhasó stb. ásványfürdők. 4. Száraz hőlégekészülékek külön-külön bármely testrész gyógykezelésére. 5. Belégzési gyógyeszközök a Dr. Bulling-féle méltán nagyhirű gépekkel. 6. villamos készülékek: galvanizálás, faradisatio, galvanofaradisatio, váltakozó áram (sironoidalis voltaisatio), vibrációs massage, villamos massage, villamos négysejtes fürdő. 7. Massage, kívánatra orvosi massage. 8. Pakkolás, izzasztás. 9. Gyógytornakészülék. 10. Műtőterem. 11. Kényelmes, modern berendezésű, villanyvilágítással és vízvezetékkel ellátott 1 és 2 ágyas betegszobák. 12. Társalgó és ebédlőhelyiség, különböző fekvésű terraszok, tágas, széles folyosók, nemkülönben a mélyített földszintben elhelyezést nyert és házi kezelés alatt álló kitűnő konyha egészítik ki az intézet berendezését. — Gyógyjavallatok. 1. A légzési szervek betegségei: hurutok, izzadmányok, tüdő-tágulás, tüdőtömörülés, orr-, gége-, garatbántalmak stb. 2. Az emésztési szervek betegségei: gyomor- és bélbetegségek, máj-, lép és vese-bajok, idült székrekedés stb. 3. Női bántalmak: idült hurutok, hószámvavarok, izzadmányok, daganatok, meghajlások, idült lobok stb. 4. Ideg-betegségek: zsábak (neuralgia), Hysteria, Vitustáncz, Chorea, Basedow kór, Migraine, hűdések, görcsök, agy és gerinczagybántalmak (elmebajok kizárva), ideggyengeség (Neurasthenia) stb. 5. Constitutionális bajok: elhízás, vérszegénység, fehérvérűség, köszvény, görvélykór, mirigybajok stb. 6. Vérkeringési zavarok: szívbajok, (szénsavas fürdők), Congestiók, aranyér, stb. 7. Seb-

zeti és szemgyógyászati esetek kivétel nélkül. *Ragályos betegek nem vétetnek föl.* A már említett gyógyeljárásokon kívül hízaló, soványító tej-, szőlő és egyéb étrendi gyógy módok eszközöltetnek. A sanatoriumban fekvő beteg kezelő orvosát szabadon választhatja. — Árak. A szobák árai, beleértve reggeli, ebéd és vacsora: I. osztály naponként 7 kor., II. osztály 5 kor. Vizgyógy mód: naponta egyszeri használatért, hetenként 6 kor., kétszeri használatért 10 kor. beleértve a pakkolást is. Szénsavas fürdők: 1 fürdő 3 kor., 10 jegy 25 kor. Törpefenyő-fürdők: 1 fürdő 1 kor. 50 fill., 10 fürdő 12 kor. Ásványfürdők az anyag mineműsége és mennyisége alapján. Villamos fürdők: 1 fürdő 4 kor., 10 fürdő 30 kor. Száraz hőlég-szekerény alkalmazása 1 kor. 50 fill., 10 jegy 12 kor. Különös méltánylást érdemlő esetekben, nemkülönben állami, megyei, községi és máv. tisztviselők 15% árengedményben részesülnek. Betegsegélyző pénztárakkal az árak kölcsönös megállapodás alapján állapittatik meg. Az intézet egész éven át nyitva van. Fölvilágosítással szolgál ugy az intézet tulajdonosa, mint annak vezető főorvosa: Dr. Politzer Jakab. Sürgőnyezim: Sanatorium Miskolcz.

* Értesítés. A tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület eperjesi Kollegiumának jogakadémiáján 1904–1905. tanévre a beiratások f. évi szeptember 1-től 12-éig eszközöndők; az előadások pedig szeptember 16-án veszik kezdetüket. Utólagos felvételnél szept. 13–15. napjain dékáni-, azután pedig tanári-kari engedélylyel lehet helye. Azok az egyéves önkéntesek, a kik tényleges katonai szolgálatukat f. évi szeptember hó végén fejezik be, október 1–8. napjain iratkozhatnak be. A vizsgálatok határideje szept. 1-étől 15-éig terjed. A jogakadémiai hallgatók általában részesülhetnek a Kollegium kebelében fennálló tápintózet kedvezményeiben (az erre nézve megállapított díjak a legutóbbi tanévben a következők voltak: ebéd és vacsoraért az I. félévben — szept. 1. — decz. végéig — 50 K, a II. félévben — jan. 1. — junius végéig — 74 K; csak ebédért az I. félévben 32 K, a II. félévben 46 K. A jövő tanévtől kezdve az összes évi ebéd- és vacsora-díjnak 150 koronára való felemelése megerősítés alatt áll; ezzel szemben azonban az ételeknek s főként a vacsoraának ja itása is eszközöltetni fog. Új és kényelmes tápintózeti épület emelése folyamatban van). Az erre érdemesek igényt tarthatnak a Kollegium által évenként kiosztatni szokott ösztöndíjakra; valamint a szegénysorsuak tandíjmentességre, tápintózet-díj elengedésre s a jelentékeny alaptókéval rendelkező „Jogász segély-egylet” támogatására szárhatnak. A jogakadémiai ifjúsági-, valamint a kollegiumi nagy könyvtár a hallgatóság rendelkezésére fog állani. Mindennemű felvilágosításokkal szívesen szolgál a jogakadémia igazgatósága.

IRODALOM.

Felhívás.

Vasutas kartársaink köréből nap-nap mellettt érkezett levél, melyben tanácsért fordultak hozzánk, hogy a vasuti altisztvi vizsgálóhoz ajánljunk tankönyveket.

A válaszadásnál minden egyes esetben némi lelkifurdalást éreztünk, hogy tanácsunkkal

használtunk-e a törekvő kartársnak, hogy az a különféle tankönyvekből ki tudja-e választani a szükséges tanulni valót, nem fecsérli-e idejét olyan dolgok megtanulására, melyek az altiszti vizsgához nem szükségesek, avagy nem hagy-e el olyanokat, amelyeknek nem tudása a sikert egyenesen kizárja?

Ez indított bennünket arra, hogy programunkat — melybe az alkalmazottak szakszerű oktatását is felvettük — ily irányban is kiterjesztve, az 1888. évi 15841. sz. közmunka és közlekedési miniszteri rendeletben foglaltak szoros betartásával „A vasuti altiszti vizsgára készülők kézikönyvét“ összeállítsuk és kiadjuk.

A szükséges anyagot, közlekedési ismerve az altiszti vizsgarendet és alkalmazkodva azok értelmi képességéhez, a kik e kézikönyvet használni fogják, tisztán és világosan a legjelesebb tanerők könyveiből állítottuk össze és pedig úgy, hogy mellette tanító külön oktatása teljesen felesleges.

A kézikönyv **már elhagyta a sajtót** s megrendelhető szerkesztőségünkönél.

Ára 3 korona. Szállítjuk utánvétellel vagy 3 kor. 35 fillér összeg előzetes beküldése után ajánlva, portómentesen.

Miskolc, 1904. április hó 30-án.

A „Haladás“

vasuti szak- és szépirodalmi heti lap szerkesztősége.

Innen-onnan.

Barátnők.

Nagysága: Maga Dolozinénál, az én barátnőmnél szolgált ezélt. Miért ment el onnan?

Szobalány: Mert a nagysága észrevette, hogy meglestem, amikor egyszer öltözött.

Nagysága: Megfogadtam, de mindent el kell mondania.

Uj szobalány.

Tercsi: Nagysága kérem, egy úr van odakünn

Nagysága: Hogy néz ki?

Tercsi: Ah, csókolni való.

Filozófema.

A: Te, miért pingálják az igazságot meztelennek?

B: Hogy mindenki a maga felfogása szerint öltöztesse fel.

CSARNOK. KÖD BEN.

— Regény. —

19

Irta: IRENTRUH.

A domboldalon egy sor akácza áll. A terebélyes lombok árnyékában mezei virágok pompáznak, a szarkaláb s a vadborsó. Az ut mellől piros pipacsok integetnek; beljebb, a kalászkok között az utasra mosolyog a kék buzavirág.

A vidám napsugár aranyos fényében tündöklök az egész vidék. Minden fűszál, minden porszem él; a nagy természet őszereje duzzad mindenben.

Szolecsvay gondtalan jókedvvel tekintgetett körül. Érezte a jóleső összhangot, mely gondolatai s a napsugárban ragyogó természet között fennállott. Oly könnyűnek, vidámnak érezte lelkét, mint még soha s az elégedettségnek oly teljes, vágyaktól ment érzése szállotta meg, melyben nem gondolunk a múltra, nem töprengünk a jövő felett, hanem csupán a jelen örömeit élvezzük s egyetlen óhajunk csak az, vajha ne múltának el egyhamar e derűs percek.

Leszállott lováról s a mezei virágok tarka tömegéből bokrétát kötött. Minden virágszálnál, melyet leszakított, arra gondolt, a kinek e virágokat szánta.

Mily édes, boldog meglepetés volt az, melyet jövedele a nagylaki vadszöllős udvarházban keltett! Bűbájos mosolygással, amit csak a fakadó vágyak titokzatossága tud odavarázsolni a csókszomjas lány-ajkakra, sietett elő a Denevér patkócsattogására Katicza, hogy kéjes boldogsággal borúljon az érkező keblére, annak karjai közzé, akihez száll az ébrenlét minden gondolata s akinek rabjává teszi őt a szerelem ígérete az álomlátások idején is.

Együtt járták napszálltáig az ismerős, kedves helyeket, a kertet, a folyó partját, együtt téptek virágot s együtt fonták koszoruba.

— Mienk az egész világ, minden ragyogásával, minden bűbájával — szólott a férfi.

— Tied vagyok — mondotta a leány. — Az éjszakába borult alkonyat tud csak elszakítani tőled, hogy álmaimban újra fölkeresselek.

... Általad mintha egészen megváltoznék a világ, szerelem. Benned megtalálni mindent, a mi gyönyörűség csak megteremhet a földön. Mint a hulló csillag, a mely végigszalad az égen és fényes sávot hagy maga után a sötét éjszakában, úgy árasztod el te is ragyogással a világot. Vajjon a te fényed is ilyen hirtelenül múlt, olyan pillanatokig tartó?

VIII

A következő hó derekán hadgyakorlatra mentek a Bethlen-huszárok. Hetekig voltak távol; naphosszant tartott a hadi játék. Ősz kezdetén kerültek ismét vissza állomáshe-lyükre.

Szolcsvay a hadgyakorlat fáradalmi után pár heti szabadságra haza utazott. Haza, a kicsiny, felsővidéki városkába, az édes anyjához.

Egyhangú unalomban teltek ott napjai. Egész idejét édes anyja mellett töltötte. A jó öreg asszony, egy férfikora teljében elhunyt ezredes özvegye, csendesen kötögetett a nagy karosszékben vagy kint az udvaron, az eperfa alatt és míg lassú szóval beszélgetett a jó édes apáról, saját életének sok apró bajáról, az anyai szeretet melegével simogatta végig szerető tekintetével derék, jó fiát. És ez szívesen hallgatta a gyöngéd tanácsokat, a szelid korholásokat, melyeknek minden szavából az édes anya féltő szeretete sugárzott ki.

(Folyt. köv.)

FEJTÖRŐ.

— Lapunk olvasóitól szívesen közlünk rejtvényeket. —

Betűrejtvény.

— Közli: Kovács Béla. —

Arad, Eszék, Budapest, Miskolc, Zágráb,
Acsakürt, Jánoshegy, Igló, Ágostonfalva,
Dombóvár, Garadna, Érsekujvár, Ajnácskő,
Torda, Rozsnyó, Eger, Rimaszombat.

Ezen városok, illetve községek kezdő betűi úgy állítandók össze, hogy azok felülről lefelé olvasva egy híres színdarab nevét adják.

A talány minden megfejtője, ki pontos czímét közli s csomagolási és pósta díj fejében 50 fillért beküld, jutalmul egy értékes könyvet kap.

Az 50 fillér bélyegjegyekben is beküldhető.

Megfejtési határidő augusztus hó 5-ig. A talány megfejtését augusztus hó 7-iki számunkban fogjuk közölni.

A „Haladás“ 30-ik számában közölt talány helyes megfejtése:

Fogyatékán van a kávé.

A 3 megfejtőnek, kik az 50 fillért beküldötték, a jutalom könyvet kiszolgáltattuk.

Szerkesztői üzenetek.

Caeres. A cikket átolvassuk és majd véleményny mondunk róla.

H. Dezsőné. A könyvet elküldtük.

R. Lajos. A „Haladás“ július 3-iki számában közölt talány megfejtése beérkezett ugyan, de az 50 fillér nem volt hozzá csatolva. Ez okból csak egy jutalom könyvet küldhettünk.

Több levélre jövő számunkban válaszolunk.

Felelős szerkesztő: Zsvivkovic Antal.

==== A legmagasabb kitüntetések. ====

Forstné Váncza Emma

Felsőmagyarország legelőkelőbb és
legismertebb festészeti és fényké-
pészeti műintézete.

Sötétkapu. MISKOLC. Saját ház.

Ajánlja általánosan elismert, művészie-
sen kidolgozott modern aquarell festéseit
és platin nagy tá-ai új és régi képek után,
— izlésesen rendezett csoport- és tableaux
képeit családoknak, barátoknak és egyesü-
leteknek — bámulatosan sikerült gyermek
főlveteleit a legújabb találmányu műszerei-
vel, melvekkel a leggyorsabb pillanat-felvá-
telt lehet eszközözni a legborúsabb időben.

Vasutasok igazolójegyéhez szükséges
fényképek nagy ármérsékléssel
———— készíttetnek! ————

Van szereném becses tudomására hozni, miszerint „**Erzsébet**“-hez czimzett

gyógyszertáramat

a Vörösmarty- és Szirma utca sarkán, (ezelőtt Gordon-utca) megnyitottam.

Midőn kész szolgálatomat felajánlom, egyuttal legyen szabad b. figyelmét arra is felhívnom, hogy az összes vasuti alkalmazottak részére a gyógyszerek s állítását megkaptam és annak kiszolgálását gyorsan és pontosan eszközölöm s továbbá hogy nálam minden, a gyógyszerészethez tarozó különlegességek is kaphatók, ugymint:

„**Szt. Antal**“ köszvény és rheuma elleni folyadék. **Ára 70 fillér.**

„**Szt. Antal pasztyillák**, mindenféle gyomorhaj, felfúvódás, rossz emésztés és étvágytalanság ellen. **Ára 60 fillér.**

„**Tyukszemirtő Pedin**,“ biztos hatású szer tyuk-zem és bőrkeményedés ellen, este reggel bekenni. **Ára 60 fillér.**

„**Erzsébet királyné gyöngyvirág arczkréme**, a szeplő és májfoltokat eltávolítja, az arcz és kéznek habszerű színt ad, hatása egészen biztos. **Ára 90 fillér.** Az üres tégely 10 fillérbe visszavéttetik. Hozzá

„**Erzsébet gyöngyvirág szappan**, ára 60 fillér.

„**Peditor**“ biztos szer a lábizzadás, lábszag, kipálás és ebből származó bőrbajok ellen. A test minden részére alkalmazható. **Ára 70 fillér.**

„**Dr. Moore fagybalzsam**, a fagyos részeket este reggel bekenni, a fájdalmas viszketést megszünteti, hatása biztos. **Ára 70 fillér.**

„**Erzsébet k. záj-essentia** 20–30 csepp egy pohár vízbe cseppentve az inyhust erősíti és a fogromlást megakadályozza. A szájnak kellemes ízt kölcsönöz. **Ára 70 fillér.**

„**Balassa cseppek**, étvágytalanság ellen. **Ára 70 fillér.**

„**Magyarhoni balzsam b. pedrő**“ nagy szaktekintélyek által kitűnőnek találtatott. **Ára kis doboz 30 fillér, nagy doboz 45 fillér.**

„**Erzsébet k. növény fogpora**, kis doboz 50 fillér, nagy doboz egy korona.

Vidékre 2 korona megrendelésnél posta és csomagolás nem számítatik.

Mély tisztelettel vagyok alázasos szolgálója

Popovits Antal,

az „**Erzsébet**“-hez czimzett gyógyszertár tulajdonosa.

28

Sürgönczim: Popovits gyógyszerész Miskolcz.

Értesítés!

Értesítjük lapunk olvasóközönségét, hogy a

Vasuti altiszti vizsgára készülők kézikönyvét

a közm. és közlekedési m. kir. miniszter 15841/1888. sz. rendelete alapján összeállítottuk és kiadtuk. *E jelenleg valóban hézagot pótló munka*

már elhagyta a sajtót!

Ara 3 korona.

Miskolcz, 1904. április 30.

A „HALADÁS“ szerkesztősége.

Előfizetések szerkesztőségünkhöz küldendők.